

Kommittédirektiv

Ett modernt utökningsförfarande

**Dir.
2014:127**

Beslut vid regeringssammanträde den 4 september 2014

Sammanfattning

En särskild utredare ska göra en översyn av utökningsbalken och anslutande regler i syfte att modernisera utökningsrätten.

En målsättning är att utökningsförfarandet ska bli mer effektivt. Varje verkställighet ska resultera i bästa möjliga resultat och det ska ske utan onödigt dröjsmål. Utredaren ska bl.a. överväga vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att

- förbättra kvaliteten på utredningar om gäldenärens tillgångar, och
- förbättra såväl informationsutbytet mellan Kronofogdemyndigheten och andra myndigheter som Kronofogdemyndighetens möjligheter att från distans kunna utmäta egendom som påträffas av t.ex. polisen.

Samtidigt kan utökning inte ske till vilket pris som helst. Kraven på rättssäkerhet och socialt skydd för gäldenären och dennes familj måste upprätthållas. Utredaren ska därför bl.a. ta ställning till

- under vilka förutsättningar som bostäder ska vara skyddade från utmätning,
- om de tidsfrister som gäller vid avhysning möjliggör för svaranden att få den hjälp han eller hon behöver, och
- om gäldenärer ska få tillgodoräkna sig vissa ytterligare kostnader vid löneutmätning.

Utredaren ska lämna de förslag till författningsändringar och andra åtgärder som behövs. Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2016.

Behovet av en utredning

Utsökningsbalken trädde i kraft år 1982 och ersatte då bl.a. 1877 års utsökningslag. Balken var resultatet av ett långvarigt utredningsarbete och innebar en genomgripande modernisering av utsökningsrätten. Utsökningsbalken kompletteras av bestämmelser i bl.a. utsökningsförordningen (1981:981).

Utsökningsförfarandet är uppbyggt så att Kronofogdemyndigheten på uppdrag av en borgenär eller någon annan berättigad tvångsvis verkställer anspråk som fastställts i en dom eller annan exekutionstitel. Verkställighet sker av såväl privaträttsliga anspråk (enskilda mål) som offentlighetsliga anspråk (allmänna mål). Verkställighet som avser betalningsskyldighet sker genom utmätning. Det finns särskilda regler för verkställighet av andra förpliktelser, t.ex. avhysning från en bostad, och för säkerhetsåtgärder.

Utmätning innebär att egendom som tillhör en betalningsskyldig fysisk eller juridisk person tas i anspråk av Kronofogdemyndigheten och i förekommande fall säljs exekutivt. De medel som flyter in från försäljningen används till betalning av sökandens fordran. Utmätning kan ske i såväl lös egendom (kontanter, bil, bostadsrätt m.m.) som fast egendom. En särskild verkställighetsform är utmätning av lön.

Det har nu gått drygt 30 år sedan utsökningsbalken trädde i kraft. Under den tiden har vissa förändringar gjorts av regelverket, t.ex. genom 1996 års löneexekutionsreform (prop. 1994/95:49) och genom de nyligen beslutade förändringarna i fråga om exekutiv försäljning av utmätt lös egendom, med möjlighet till e-auktioner (prop. 2013/14:43). Det har även skett organisatoriska förändringar. År 2006 avvecklades de regionala kronofogdemyndigheterna och en ny riksomfattande myndighet, Kronofogdemyndigheten, inrättades (prop. 2005/06:200). År 2008 gjordes Kronofogdemyndigheten helt fristående i förhållande till Skatteverket och de s.k. offensiva borgenärsuppgifterna överfördes till verket (prop. 2006/07:99). Syftet var bl.a. att stärka förtroendet för Kronofogdemyndigheten som opartisk myndighet i det verkställande arbetet. Någon samlad eller mer genomgripande översyn av balken har däremot inte

genomförts trots de förändringar som har skett både i samhället och i lagstiftningen.

Målet för verkställighet genom utmätning är att borgenären ska få betalt för sin fordran. Kronofogdemyndigheten drev under år 2013 in nästan 10 miljarder kronor, varav cirka 6 miljarder kronor i allmänna mål, och fler än 1 000 fastigheter och bostadsrätter såldes exekutivt. Kronofogdemyndighetens exekutiva verksamhet är alltså mycket viktig och bidrar till att säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn. Genom indrivning av berättigade krav bidrar verksamheten också till att upprätthålla betalningsmoralen och till ett väl fungerande samhälle för enskilda och företag. Att utsökningsförfarandet är effektivt är i detta sammanhang avgörande.

För enskilda är en utmätning eller en avhysning en ingripande åtgärd, som också påverkar deras familjer. Utsökningsförfarandet behöver därför alltid vara rättssäkert och i tillräcklig utsträckning beakta den enskildes behov.

Det är således angeläget för såväl borgenärer som gäldenärer att lagstiftningen som reglerar denna viktiga samhällsuppgift är modern och ändamålsenlig. Det finns mot den bakgrunden anledning att nu göra en översyn av utsökningsrätten.

Uppdraget

En översyn av utsökningsbalken

Det övergripande uppdraget för utredaren är att göra en allmän översyn av utsökningsbalken, utsökningsförordningen och andra anslutande regelverk. Översynen ska omfatta både materiella och processuella regler. Utredaren är, med de begränsningar som framgår av dessa direktiv, fri att närmare bestämma inriktning på och avgränsningar av arbetet. Regeringen återkommer dock i det följande till vissa frågor som ska uppmärksammas särskilt. Utredaren ska vidare göra översynen och lämna förslag utifrån följande utgångspunkter.

Det huvudsakliga syftet med översynen är att modernisera de utsökningsrättsliga reglerna med beaktande av samhällsutvecklingen. En viktig del i denna modernisering är att så långt

som möjligt göra reglerna teknikneutrala. Genom teknikneutrala regler skapas förutsättningar för en ändamålsenlig användning av modern teknik i Kronofogdemyndighetens verksamhet. I uppdraget ingår att ta ställning till vilka ändringar som krävs för att möjliggöra en ökad användning av elektronisk kommunikation mellan de berörda aktörerna, t.ex. mellan sökanden och Kronofogdemyndigheten.

En annan viktig del av en modernisering är att säkerställa att reglerna är enkla och tydliga. Det handlar om att utsökningsförfarandet ska vara förutsebart. Det behöver vara tydligt för parterna vilka olika moment som ingår i förfarandet, vilka beslut som fattas och åtgärder som vidtas samt i vilka skeden som invändningar och överklaganden kan göras. När det gäller den språkliga utformningen av reglerna behöver utredaren inte göra en fullständig språklig översyn av utsökningsbalken.

En utgångspunkt är att utsökningsförfarandet ska bli mer effektivt. I detta ligger att förfarandet ska bli snabbare och mer verkningsfullt. Snabbhet i verkställighetsprocessens alla faser är av stor betydelse för att betalning och annan fullgörelse ska komma till stånd utan onödigt dröjsmål. Det minskar också riskerna för att en gäldenär ska hinna undandra egendom. Ett verkningsfullt system innebär att varje verkställighet leder till bästa möjliga resultat, vilket bl.a. uppnås genom att de utmättningsbara tillgångar som gäldenären har kommer borgenärerna till godo.

Samtidigt som systemet ska göras mer effektivt måste de grundläggande kraven på rättssäkerhet och socialt skydd upprätthållas. Ett rättssäkert förfarande innebär i detta sammanhang bl.a. att processen ska vara förutsebar för parterna och att det ges utrymme för parterna att få befogade invändningar prövade.

Det övergripande syftet med utsökningsförfarandet är att säkerställa att förpliktelser fullgörs. I det enskilda fallet kan detta dock inte ske till vilket pris som helst. En gäldenär har t.ex. rätt att vid utmätning förbehålla sig vissa tillgångar som är nödvändiga för hans eller hennes egen och familjens försörjning och uppehälle. Det som står att vinna med en utsökningsåtgärd måste stå i proportion till de konsekvenser det får för en gäldenär och dennes familj. I det sammanhanget finns det skäl

att framhålla att barn ofta är särskilt drabbade vid utsökningsåtgärder av olika slag, inte minst vid utmätning av bostad och vid avhysning. Vikten av att utsökningsåtgärden står i proportion till gäldenärens behöriga intressen och rättigheter har också framhållits i rättspraxis på senare tid (se t.ex. Europadomstolens dom den 25 juli 2013 Rousk mot Sverige [ECHR 27183/04] och rättsfallet NJA 2013 s. 1241).

Det finns mot denna bakgrund skäl att utreda om de skyddsregler som finns till förmån för gäldenären och dennes familj i tillräcklig utsträckning tillgodoser behovet av socialt skydd. En utgångspunkt är att det ska finnas ett tillräckligt utrymme för Kronofogdemyndigheten och domstolar att pröva om en utsökningsåtgärd i ett enskilt fall är proportionerlig. I detta sammanhang måste Sveriges åtaganden enligt Europakonventionen och FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) beaktas.

Flera viktiga utsökningsrättsliga frågor har fått sin lösning i rättspraxis. Utredaren ska inom ramen för översynen ta ställning till om det finns anledning att kodifiera denna praxis.

Utredaren ska lämna fullständiga författningsförslag. Förslagen ska så långt som möjligt ansluta till utsökningsbalkens nuvarande systematik och terminologi.

I följande avsnitt redovisas ett antal frågor som utredaren ska ägna särskild uppmärksamhet.

Exekutionstitlar

Utsökningsbalken bygger på att det ska finnas en exekutionstitel för att verkställighet ska få ske. Bland de exekutionstitlar som kan föranleda verkställighet kan nämnas domar, skiljedomar, utslag och strafförelägganden.

Utgångspunkten är att förvaltningsmyndigheters beslut inte är verkställbara, utan det krävs att det har meddelats en särskild föreskrift om det (3 kap. 1 § 6). Vilka skäl som kan motivera att ett sådant beslut görs direkt verkställbart utvecklas inte i utsökningsbalkens förarbeten. Det finns dock numera ett antal sådana särskilda föreskrifter i olika författningar. I de fall myndighetens beslut inte är verkställbart krävs att fordran fastställs i en

dom eller ett utslag. Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 2013 s. 413 ansett att om ett myndighetsbeslut inte är direkt verkställbart så är, efter överklagande av beslutet, inte heller förvaltningsdomstolens dom någon verkställbar exekutionstitel. Detta riskerar att minska myndigheternas möjligheter att på ett effektivt sätt återkräva felaktigt utbetalda medel, och leda till att en prövning av i praktiken samma fråga sker i både allmän förvaltningsdomstol och allmän domstol.

Det finns mot den bakgrunden anledning att se över utsökningsbalkens bestämmelser om exekutionstitlar och då särskilt överväga i vilka fall och på vilket sätt myndigheters beslut ska kunna vara verkställbara. Utgångspunkten bör vara en ordning som är tydlig och effektiv utan att ge avkall på enskildas möjligheter till en rättssäker prövning av beslutet. I uppdraget ligger att ta ställning till om det även framöver ska krävas en särskild föreskrift för att ett myndighetsbeslut ska vara direkt verkställbart, vilka skäl som i sådant fall ska kunna motivera att en sådan föreskrift meddelas och om det i ljuset av Högsta domstolens avgörande behöver vidtas några åtgärder för att förbättra förvaltningsmyndigheternas möjligheter att effektivt kunna utverka en exekutionstitel i domstol.

Vidare gäller enligt utsökningsbalken att vissa slags handlingar får läggas till grund för verkställighet enligt särskild föreskrift (3 kap. 1 § 7). Ett sådant fall gäller en samfällighetsförenings beslut om uttaxering av medlemmar för bidrag till samfällighetsföreningens medelsbehov (se 46 § andra stycket lagen [1973:1150] om förvaltning av samfälligheter). Det finns andra liknande exempel. Att beslut av privata rättssubjekt får status av exekutionstitel kan ifrågasättas från både praktiska och principiella utgångspunkter.

Utredaren ska därför

- ta ställning till om reglerna avseende verkställbarhet av förvaltningsmyndigheters beslut bör ändras eller om det på annat sätt behöver vidtas åtgärder för att myndigheter effektivt ska kunna utverka en exekutionstitel, och
- ta ställning till om och i sådant fall under vilka förutsättningar handlingar bör kunna vara direkt verkställbara.

Utredning om gäldenärens tillgångar

I den inledande fasen av utmätningsprocessen ska Kronofogdemyndigheten undersöka om gäldenären har några utmätningbara tillgångar. En förutsättning för ett effektivt utmätningförfarande är att Kronofogdemyndigheten får kännedom om huruvida gäldenären har sådan egendom och att möjligheterna att undandra egendom minimeras. Att tillgångsundersökningarna korrekt återspeglar gäldenärens faktiska tillgångar är också av stor betydelse för borgenärernas förtroende för utmätningförfarandet. Det finns anledning att undersöka om nuvarande regler ger Kronofogdemyndigheten tillräckliga förutsättningar att på ett ändamålsenligt sätt utreda gäldenärens tillgångar och därigenom kunna ta till vara borgenärernas intresse av att få betalt. Det finns i detta sammanhang skäl att överväga vilka verktyg som myndigheten bör ha tillgång till i detta arbete.

Utredaren ska därför

- ta ställning till om reglerna avseende utredning om gäldenärens tillgångar behöver förändras och hur kvaliteten på utredningarna kan förbättras.

Samverkan mellan Kronofogdemyndigheten och andra myndigheter

När andra myndigheter genomför olika slags åtgärder såsom polisinsatser, trafik- eller tullkontroller, kan dessa myndigheter träffa på egendom som i och för sig skulle kunna bli föremål för utsköningsåtgärder. Kronofogdemyndigheten har dock begränsade rättsliga förutsättningar för att få reda på och medverka vid andra myndigheters aktioner, vilket kan leda till att egendomen inte blir utmätt (se bl.a. Justitieombudsmannens beslut den 2 april 2014, dnr 584-2013 och 666-2013). Bland annat gäller att lös egendom får utmätas endast om egendomen är tillgänglig vid Kronofogdemyndighetens utmätningförrättning eller om egendomen ändå på grund av registrering, upplysningar vid förhör eller annan utredning kan identifieras.

I syfte att effektivisera utsköningsförfarandet kan det finnas anledning att överväga om och under vilka förutsättningar som Kronofogdemyndigheten ska kunna samverka i aktioner till-

sammans med bl.a. polisen för att kunna genomföra verkställighet. Vidare kan det finnas behov av att ge Kronofogdemyndigheten förbättrade möjligheter att från distans kunna utmäta egendom som påträffas av t.ex. polisen eller Tullverket.

Utredaren ska därför

- ta ställning till hur möjligheterna för Kronofogdemyndigheten att få information om polisens och andra myndigheters åtgärder kan förbättras,
- ta ställning till i vilken utsträckning andra myndigheter ska kunna bistå Kronofogdemyndigheten med exekutiva åtgärder när Kronofogdemyndigheten inte är närvarande då egendom påträffas, och
- ta ställning till vad som i övrigt kan göras för att möjliggöra en bättre samverkan mellan olika myndigheter i fråga om verkställighet.

Vissa frågor om löneutmätning

Genom den löneexekutiva reformen år 1996 avskaffades bl.a. reglerna om att löneutmätning skulle pågå endast under en begränsad tid. Löneutmätning kan numera pågå utan uppehåll. Reformen har inneburit stora effektivitetsvinster och reglerna om löneutmätning anses i huvudsak fungera väl. Det finns dock vissa frågor rörande löneutmätning som utredaren bör uppmärksamma inom ramen för utredningen.

Lön får tas i anspråk genom utmätning till den del den överstiger vad gäldenären behöver för sitt och familjens underhåll samt till fullgörande av vissa andra betalningsskyldigheter. Detta förbehållsbelopp bestäms med ledning av ett s.k. normalbelopp. Normalbeloppet är avsett att täcka alla vanliga levnads-kostnader utom bostadskostnaden, som beräknas särskilt och läggs till normalbeloppet. När förbehållsbeloppet ska bestämmas kan det finnas skäl att göra även andra tillägg till och avdrag från normalbeloppet.

En utgångspunkt vid löneexekutionsreformen var att förbehållsbeloppets storlek skulle ligga på en högre nivå än normen för socialbidrag, numera försörjningsstöd, enligt socialtjänstlagen (2001:453) (prop. 1994/95:49 s. 60 f.). Det har dock visat

sig att det kan uppstå situationer när gäldenärens förbehållsbelopp understiger normen för försörjningsstöd, vilket inte är önskvärt.

Normalbeloppet fastställs för varje år. Även en mycket liten justering av normalbeloppet får till följd att i princip alla löneutmättningsbeslut måste omprövas. Det rör sig om ett stort antal beslut och föranleder mycket arbete för såväl Kronofogdemyndigheten som berörda arbetsgivare. Löneutmättningsbeslut ska omprövas även vid t.ex. förändringar i gäldenärens inkomstförhållanden. Det kan ifrågasättas om det är ändamålsenligt att det alltid ska behöva ske om det endast är fråga om små förändringar.

Om gäldenären har en partner som denne bor tillsammans med, bestäms gäldenärens förbehållsbelopp med beaktande av partners ekonomiska förmåga att bidra till betalningen av familjens gemensamma kostnader. Denna s.k. proportioneringsprincip är inte lagfäst utan framgår av Kronofogdemyndighetens allmänna råd om bestämmande av förbehållsbelopp vid utmätning av lön m.m. (KFM A 2013:1). Trots att gäldenärens partner inte är skyldig att betala gäldenärens skulder kan principen få sådana konsekvenser.

En förälder som står under löneutmätning kan enligt fast praxis inte tillgodoräknas några kostnader som uppstår i samband med umgänge med ett barn som bor hos den andra föräldern (t.ex. resekostnader). Det kan få till följd att en förälder inte har råd att umgås med sitt barn. De utsökningsrättsliga reglerna kan därmed komma i konflikt med reglerna i föräldrabalken om att barn ska ha rätt till umgänge med den förälder som barnet inte bor varaktigt tillsammans med. Det finns skäl att ifrågasätta om detta är en rimlig ordning.

Utredaren ska därför

- ta ställning till om reglerna om förbehållsbelopp bör anpassas till reglerna om försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen och i så fall lämna förslag om hur det kan ske,
- ta ställning till om reglerna om fastställande av normalbeloppet kan förändras och om även reglerna om ändring av löneutmättningsbeslut bör justeras i syfte att kunna undvika omprövningar i situationer där förändringen av gäldenärens

ekonomiska förhållanden är så liten att det inte kan anses ändamålsenligt att omprövning sker,

- ta ställning till om proportioneringsprincipen är sakligt motiverad och, om så bedöms vara fallet, ta ställning till om principen ska lagfästas och hur detta lämpligen bör ske, och
- ta ställning till om gäldenären vid löneutmätning ska kunna tillgodoräknas umgängeskostnader och i så fall föreslå hur det ska regleras.

Reglerna om beneficium och utmätning av bostäder

Reglerna om beneficium innebär att en del av gäldenärens egendom undantas från utmätning. Syftet är att förbehålla gäldenären vad han eller hon behöver för sin försörjning och ge ett visst skydd för bl.a. personliga tillgångar. Reglerna om beneficium anses numera vara något ålderdomliga och det finns skäl att se över reglerna med beaktande av förändrade samhällsförhållanden.

När det gäller gäldenärens bostad bör en utgångspunkt för översynen vara att stora övervärden i sådan egendom ska komma borgenärerna till godo. Detta gäller oavsett vilken form av ägt boende som det rör sig om. Bostadsrätter kan inte minst i storstadsregionerna vara lika värdefulla som fastigheter. Reglerna om utmätning av bostäder skiljer sig dock åt på flera punkter beroende på om bostaden är en bostadsrätt eller en fastighet. Således kan t.ex. en bostadsrätt under vissa förutsättningar undantas från utmätning som beneficium medan någon motsvarande möjlighet att undanta fastigheter inte finns. Fastigheter kan i stället bli föremål för utmätning i princip utan begränsningar under förutsättning att det finns ett övervärde. Reglerna avseende bostadsrätter och fastigheter skiljer sig åt också när det gäller t.ex. avgifterna för den exekutiva försäljningen och tidpunkten för köparens tillträde.

Utredaren ska därför

- ta ställning till vilket behov som finns av att modernisera reglerna om beneficium, och
- ta ställning till om de skillnader i regelverket som finns för olika slags bostäder alltså är sakligt motiverade samt vid behov lämna förslag om hur skillnaderna kan undanröjas.

Avhysning

Avhysning innebär verkställighet av en förpliktelse för en tidigare ägare eller nyttjanderättshavare att flytta ifrån t.ex. en bostad. Det är en ingripande åtgärd och behovet av skyddsregler är påtagligt, inte minst när barn är berörda. Reglerna om avhysning bör vara utformade på ett sätt som möjliggör för de sociala myndigheterna att i ett tidigt skede ge den enskilde den hjälp som han eller hon kan behöva, men även för den enskilde att själv kunna ordna sina förhållanden. Samtidigt måste sökandens intresse av att avhysningen blir verkställd och att verkställigheten inte fördröjs beaktas. Det är alltså av stor betydelse att reglerna om tidsfrister och förutsättningarna för att bevilja anstånd med att verkställa en avhysning är ändamålsenliga. I flera fall hittar parterna en frivillig lösning efter det att en ansökan om avhysning har getts in. Eftersom en frivillig lösning alltid är att föredra i dessa sammanhang, bör reglerna också vara utformade på ett sätt som främjar sådana lösningar. Med hänsyn till att redan en ansökan om avhysning skapar ett stort obehag hos svaranden och dennes familj är det önskvärt att dessa lösningar kommer till stånd redan före det att ansökan om avhysning ges in. Det skulle även vara arbetsbesparande för Kronofogdemyndigheten.

Om svaranden vid en avhysning inte själv tar hand om sin eller annans egendom i bostaden, är Kronofogdemyndigheten skyldig att transportera bort egendomen och ordna med förvaring. Denna hantering av avhysningsgods innebär många gånger praktiska svårigheter och är kostsam. Det finns mot den bakgrunden skäl att överväga om de nuvarande reglerna är ändamålsenliga. Det finns t.ex. skäl att överväga om det vid avhysning från bostad bör finnas en uttrycklig möjlighet för

Kronofogdemyndigheten att redan i ett tidigt skede göra sig av med egendom som svaranden inte visar intresse för och som saknar eller har ett lågt försäljningsvärde.

Utredaren ska därför

- ta ställning till om reglerna om avhysning med avseende på gällande tidsfrister och förutsättningar för anstånd är ändamålsenliga och hur reglerna i övrigt bör vara utformade för att parterna i större utsträckning ska kunna uppnå frivilliga lösningar,
- ta ställning till på vilka sätt Kronofogdemyndighetens hantering av avhysningsgods kan effektiviseras, och
- ta ställning till om det i övrigt finns behov av att ändra reglerna om avhysning i syfte att uppnå en ändamålsenlig ordning.

Medverkan till frivilliga lösningar och processledning

De utsökningsrättsliga reglerna när det gäller betalningsförpliktelser syftar till att borgenären tvångsvis ska få sin fordran betald. En fullgörelse som sker tvångsvis kan dock innebära nackdelar för både gäldenären och borgenären. För gäldenären kan tvångsförsäljning av utmätt egendom leda till en lägre köpeskilling än annars och till att kostnader av skilda slag uppkommer. Dessa omständigheter kan i sin tur leda till att borgenären inte får full täckning för sin fordran eller att betalningen fördröjs. Det kan därför vara gynnsammare för bägge parter om betalning av skulden kan ske på frivillig grund. Särskilt för borgenären kan en frivillig medverkan många gånger leda till ett bättre utfall. Förutsättningarna för att uppnå frivilliga lösningar skulle kunna förbättras av en ökad medverkan från Kronofogdemyndighetens sida. En jämförelse kan göras med de allmänna domstolarnas skyldighet att verka för samförståndslösningar. Kronofogdemyndighetens förutsättningar för att processleda parterna skulle också kunna förbättras i syfte att effektivisera utsökningsförfarandet. Genom 2008 års ändringar i fråga om Kronofogdemyndighetens roll som neutral verkställare och opartisk myndighet bör det finnas förutsättningar

för ökad medverkan från Kronofogdemyndigheten i dessa avseenden.

Utredaren ska därför

- ta ställning till på vilka sätt Kronofogdemyndighetens möjligheter till processledning och medverkan till frivilliga lösningar kan förbättras.

Exekutiv försäljning och redovisning av influtna medel

I de fall en gäldenär har visat sig ha utmätningsbar egendom är det av stor betydelse att egendomen kan säljas med bästa möjliga ekonomiska resultat och att det kan ske på ett snabbt och smidigt sätt. Som nämns ovan har reglerna om exekutiv försäljning av lös egendom nyligen moderniserats, bl.a. genom möjlighet till e-auktioner. Det finns anledning att nu även överväga hur reglerna om exekutiv försäljning av fast egendom kan moderniseras bl.a. för att i större utsträckning kunna anpassa försäljningsförfarandet efter vad som är lämpligt i det enskilda fallet. Det kan handla om att förbättra förutsättningarna för att använda fastighetsmäklare men även att möjliggöra en ökad användning av modern teknik. Det kan inte uteslutas att det i detta sammanhang finns utrymme att ytterligare modernisera reglerna om försäljning av lös egendom.

I den avslutande fasen av utmätningsprocessen ska de medel som har blivit utmätta eller annars flutit in redovisas, t.ex. ska medlen fördelas mellan borgenärerna och betalas ut. Reglerna om fördelning av influtna medel innebär att fördelning i vissa situationer måste ske efter ett särskilt sammanträde. Det gäller t.ex. då fast egendom har sålts exekutivt på auktion. I de fall där det inte är förenat med några svårigheter att fördela de influtna medlen kan det ifrågasättas om det ska vara obligatoriskt att hålla ett särskilt fördelningsammanträde. Även i övrigt finns det ett behov av att se över reglerna om redovisning av influtna medel i syfte att göra denna fas smidigare och mer effektiv.

Utredaren ska därför

- ta ställning till hur reglerna om exekutiv försäljning av fast egendom kan moderniseras och om reglerna avseende

försäljning av lös egendom behöver förändras ytterligare, och

- ta ställning till hur reglerna om redovisning av inkomst medel kan förenklas och i övrigt moderniseras.

Konsekvenser

Utredaren ska bedöma de ekonomiska konsekvenserna av förslagen för näringslivet, särskilt för små och medelstora företag, enskilda och det allmänna. Utredaren ska redovisa vilka konsekvenser de förslag som lämnas kan få för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Om utredarens förslag medför ökade kostnader för det allmänna, ska förslag till finansiering redovisas.

Arbetets bedrivande och redovisning av uppdraget

Utredaren ska inhämta synpunkter från Kronofogdemyndigheten, Skatteverket, andra berörda myndigheter, företag och organisationer i den utsträckning det bedöms lämpligt.

Utredaren ska göra de internationella jämförelser som är befogade. Utredaren ska vidare uppmärksamma och beakta Sveriges internationella åtaganden.

Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår i Regeringskansliet. Utredaren ska särskilt följa arbetet med anledning av Europadomstolens dom den 21 juni 2012 i målet Olsby mot Sverige (ECHR 36124/06).

Om utredaren bedömer att det finns fördelar med att redovisa delar av uppdraget separat, får uppdraget redovisas genom delbetänkanden.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2016.

(Justitiedepartementet)